

World Health
Organization

European Region

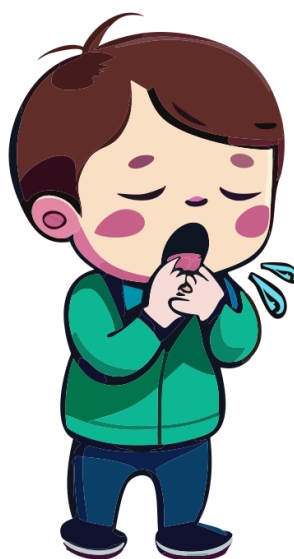
Čierny kašeľ: Čo potrebujete vedieť

Čierny kašeľ (Pertussis) je vysoko infekčná infekcia dýchacích ciest. Je charakterizovaná „trhavým“ kašľom, po ktorom nasleduje prenikavý dych, alebo „hvízdnutie“.

Choroba je najnebezpečnejšia u dojčiat a malých detí, môže spôsobiť závažné komplikácie a dokonca viesť k smrti.

Ochorenie je spôsobené baktériou *Bordetella pertussis*, vyskytuje sa vo všetkých krajinách. Pertussis sa ľahko šíri z človeka na človeka najmä kvapôčkami produkovanými kašľom alebo kýchaním.

Očkovacie programy výrazne znižujú prípady čierneho kašľa a úmrtia.

Aké sú príznaky?

Príznaky čierneho kašľa sa zvyčajne vyvinú do 5 až 10 dní po kontakte s baktériami.

Včasné príznaky zahŕňajú:

- nádchu alebo upchatý nos
- zvýšenú teplotu
- mierny kašeľ (dojčatá nemusia kašľať)
- apnoe (život ohrozujúce prestávky v dýchaní) a cyanózu (modranie alebo fialovosť) u dojčiat a malých detí.

Môže vyzeráť ako bežné prechladnutie. Mnohé infikované deti vôbec nekašľú.

Jeden až dva týždne po nástupe prvých príznakov sa môžu vyvinúť rýchle, prudké a nekontrolované záchvaty kašľa.

Záchvaty kašľa môžu spôsobiť, že ľudia:

- na konci záchvatu kašľa vydajú vysoký zvuk
- vracanie počas alebo po záchvatoch kašľa
- po záchvate sa cítia veľmi unavení, aj keď medzi záchvatmi sa cítia dobre.

Na liečbu infekcie sa používajú antibiotiká. Ľudia, u ktorých je podozrenie na infekciu by sa mali vyhýbať kontaktu s dojčatami, malými deťmi a ženami v tehotenstve, kým sa antibiotiká neužívajú aspoň päť dní.

Vakcíny sú účinné pri prevencii čierneho kašľa

Vakcíny sú účinné pri prevencii čierneho kašľa, sú bezpečné a účinné pri znižovaní rizika závažných ochorení u dojčiat a malých detí. Ochorenie je zvyčajne miernejšie u ľudí, ktorí sa dali zaočkovať, ale stále môžu ochorieť.

U očkovaných ľudí, ktorí dostanú čierny kašeľ:

- kašeľ zvyčajne netrvá toľko dní
- záchvaty kašľa, dýchanie a vracanie po záchvatoch kašľa sú menej časté
- apnoe a cyanóza sú menej časté (u očkovaných dojčiat a detí).

Včasné očkovanie chráni deti pred týmto potenciálne nebezpečným ochorením. Oneskorenie očkovania vystavuje zraniteľné osoby riziku ochorenia a zvyšuje šance na ďalšie šírenie.

WHO odporúča poskytnúť všetkým dojčatám tri dávky vakcíny proti čiernemu kašľu v dojčenskom veku a jednu posilňovaciu dávku u detí vo veku 1–6 rokov (V SR v 6. roku života a ďalšie preočkovanie v 13. roku života).

Väčšina vakcín proti čiernemu kašľu je dostupná v kombinácii s inými vakcínami, ako napr. vakcíny proti záškrtu (D) a tetanu (T).

Tehotná? Pomôžte chrániť svoje dieťa pred čiernym kašľom

Aby sa maximalizoval pasívny prenos protilátok na dieťa, ženy by sa mali dať zaočkovať proti čiernemu kašľu v 2. alebo 3. trimestri tehotenstva, najlepšie však aspoň 15 dní pred koncom tehotenstva.

Tým vakcína:

- pomáha chrániť matku pred nakazením a prenosom čierneho kašľa na dieťa
- poskytuje pasívnu imunitu dojčaťu.

Očkovanie žien počas tehotenstva tiež predchádza väčšiemu počtu hospitalizácií dojčiat a úmrtí na čierny kašeľ v porovnaní s inými stratégiami prevencie.